

Vabilo na naročbo za l. 1895.

„Viribus unitis — z združenimi močmi.“

S prelepim geslom našega svetlega cesarja vabimo na naročbo novega letnika; rekli bi pa rajši, da vabimo na novo delo v novem letu. Saj tudi drugega namena nima naš list, kakor da budi rojake na delo.

Nekateri mislijo, da je naš list samo za lahkožive ljudi, ki nimajo nič dela, a preveč časa in denarja. Takim lahko zatrjujemo, da se naši sodelavci in naše uredništvo mnogo trudijo za dobre izdelke. V listu ne ponujamo igrac, ampak dobro premišljene stvari, v katerih umen človek lahko spozna dober namen, pridnost in duševno vrednost.

Za trdno smo uverjeni, da je naš list v katerem koli oziru tako potreben, kakor oni, ki se sklicuje na to, da je najbolj potreben in dober. List naš hoče Slovence vnemati za delo in napredek po vzorih večne Resnice in Lepote.

Ko bi bil lastnik „Dom in Svet“-a milijonar, izdajati bi hotel Slovincem list brezplačno. A ker ne zna delati zlata in tudi ne čarati, potrebuje podpore.

Večkrat smo povedali, da pri listu ne iščemo gmotnega dobička in ne iščemo hvale zase, pač pa hvale za naš narod in sadov na polju našega napredka. Jedno samo podobo damo napraviti, in povzame nam večkrat naročnino osmerih, deseterih in še več naročnikov, in tiskovnih stroškov za jedno pōlo ne preplača 29 dijaških naročnikov. Kar dobimo za list, to tudi vestno damo za list.

Zaupajoč na pomoč božjo in dobra srca naših rojakov smo naredili za novi letnik lep, a težak načrt. Tisoče in tisoče žrtvujejo Slovenci za razne namene. Videli bomo, ali hočejo umevati tudi naše delo.

Naše delo bo resnobno delo. Kar je zares važno, potrebno, koristno, to bomo obdelovali v leposlovju in v znanstvu. In s tem, da bodo naročniki list marljivo čitali in ga drugim dajali čitati, opravljali bodo ono delo za slovensko prosveto, kateremu naj so posvečene naše skromne moči.

Slovenci! Kakor jedna družina delajmo za lepe in resnične vzore! Z združenimi močmi!

Uredništvo in lastništvo „Dom in Svet“-a.

Vprašanje nad vprašanje!

Brez števila vprašanj je dandanes na dnevnem redu. Jeden vpraša to, drug drugo; vsakateri hoče dobiti odgovor. Tudi cele vrste ljudij vprašujejo: národi in stanovi vprašujejo in čakajo odgovora; vprašujejo vladarji in vprašujejo podložniki.

Zaradi tega govorimo in pišemo toliko o „vprašanjih“, n. pr. o socialnem ali družbenem vprašanju, o ženskem vprašanju, o volitvenem vprašanju, o vshodnem vprašanju, o valutnem vprašanju, pa tudi o verskem vprašanju. Zakaj?

Zato, ker so te stvari take, da ne vemo odgovora ali da ga mnogi ne vedó. Bog vsevedni pa ne pozna nobenega vprašanja. Ljudje namreč ne znajo prav urediti človeške družbe, ne znajo dati vsakomur svojega, ne znajo določiti vsakomur pravic ... itd. Zato vedno in vedno le vprašujejo.

Mnogi pa dobro poznajo odgovor, toda ker jim ni ljub in prijeten, imajo vprašanje rajši kakor odgovor. Dokler niso še določene pravice, dá se delati, kakor se komu ljubi. Ko je pa stvar dognana, treba se je udati.

Mnogi se delajo nevedne in poprašujejo zato, da se lepše izgovarjajo. Tat, ki je ukradel uro in bil zasačen, vprašal je radovedno: „Ali je vaša? oprostite, nisem vedel.“

Rečemo lahko, da je dandanes brez števila takih prikritih in zvijačnih vprašanj. Ljudje vedó mnogokrat dobro, kaj je pravo in kaj ni, a vendar poprašujejo.

A za to nam ni toliko. Tu bi radi le povedali in naglašali, da je jedno vprašanje pred vsemi drugimi, katero treba pojasniti najprej, potem šele moremo pojasnjevati druga.

Zares smešno je, kako se prepirajo učene in neučene glave o socialnem, o kulturnem, o národnem vprašanju, predno so še dogovorile o tem, kaj je resnica in pravica. Če nasprotnik trdi, da ni nobene resnice, ali naj meni priznava, da je resnica to, kar govorim jaz?

Silno žalostno je, da se dandanes hočejo dognati vsa taka vprašanja s silo. Kdo tega ne ve? Pa tudi drugače ni mogoče. Dokler se ne dogovorimo o podlagi teh vprašanj, govorimo zastonj o vprašanjih samih. In ker se ne

